

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Art. 1. & 2. Vtrum totus Christus ssit in hoc sacramento sub vtrauis
specie.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

QVÆSTIO LXXVI.

De modo quo Christus est in hoc Sacramento.

In Octo Articulos diuisa.

ARTICVLVS I. & II.

Virum totus Christus sit in hoc Sacramento sub utraque specie?

1
Responſio
est affirmative,
& de fide.
Ex Script.

Respondetur, Totus Christus, ſcilicet Corpus, Sanguis, Anima, Vnio hypſtatica, & Diuinitas, ſiue Verbum, exiſtit ſub ſpecie panis, & ſub ſpecie vini. Eſt fide tenendū.

Ex Concil.

Probatur Primò, Ex Scriptura Ioannis 6. vbi Dominus ait, *Ego ſum panis viuus. Qui manducat me, ipſe viuat propter me*: ergo totus Chriſtus eſt panis in Euchariftia.
Probatur Secundò, Ex Concilijs. Primò, Ex Concilio Ephęſino apud D. Thomam. Secundò, Ex Concilio Conſtantię ſeſſ. 13. *Firmiſſimè credendum eſt integrum Chriſti Corpus, & Sanguinē tam ſub ſpecie panis, quā ſub ſpecie vini, veraciter contineri.*
Tertiò, Ex Concilio Florent. *Totus Chriſtus continetur ſub ſpecie panis, & totus ſub ſpecie vini.* Quartò, Ex Tridentino ſeſſ. 13. can. 3. *Si quis negauerit in venerabili Sacramento Euchariftia, ſub vnaquaque ſpecie, & ſub ſingulis cuiuſque ſpeciei partibus ſeparatione facta totum Chriſtum contineri, anathema ſit.*

Ex Patrib.

Probatur Tertiò, Ex Patribus, qui docent Chriſtum eſſe in hoc Sacramento, in eoque ſumi; & hoc Sacramentum eſſe adorandum: Carnem quoque & Sanguinem Chriſti in hoc Sacramento habere vim viuificantiem, propter vnitam diuinitatem. Vide Cyrillum Catecheſi 4. Ambroſium cap. 9. de ijs, qui Myſterijs initiantur.

Ratio af-
ſertionis.

Ratio eſt, Quia diuinitas numquam fuit ſeparata à Carne vel Sanguine Chriſti, ex quo illa aſſumpſit. Anima quoque & Sanguis non amplius ſeparabuntur à Corpore poſt eius reſurrectionē. Vbicunque ergo Corpus Chriſti eſt, ibi etiam oportet Sanguinem, Animam, & Diuinitatem eſſe vnitam: & ſimiliter vbi Sanguis, ibi etiam oportet Corpus, Animā, & Diuinitatem vnitam eſſe: hæc enim nunquā amplius debent ſeparari: *Chriſtus enim reſurgens ex mortuis, iam non amplius moritur*, ad Rom. 6. v. 9. Ita Concilium Trident. ſeſſ. 13. c. 3. Quod vt melius intelligatur:

2
Quid ſit,
eſſe in hoc
Sacramento
ex vi Ver-
borum, vel
Concomi-
tantia.

Notandum eſt ex communi ſententia Doctorū, & ipſius Concilij loco citato, dupliciter aliquid eſſe in hoc Sacramento. Primò, Ex vi verborum, ſeu ex vi Sacramenti: nempe id, cuius præſentia neceſſaria eſt ad verborum veritatem. Sic ſub ſpecie panis eſt ſolum Corpus, non autem Sanguis, quid quid dicat Scotus. Corpus enim humanum præciſè conſideratū, vt præſcindit à viuo & mortuo, non includit ſanguinem, etſi viuum includat. Sub ſpecie autem vini eſt tantum Sanguis. Secundò, Concomitanter, ſcilicet id, quod neceſſariam connexionē habet cum corpore vel ſanguine. Sic ſub ſpecie panis eſt Sanguis, Anima, & Diuinitas hypſtaticè vnita: ſub ſpecie vini eſt Corpus, Anima, Diuinitas: & vtrouique corporis & animi accidentia inſeparabilia. Vnde ſequitur, ſi Apoſtoli

in triduo mortis conſecraſſent, ſub ſpecie panis non fore niſi Corpus, & Diuinitatem; ſub ſpecie vini Sanguinem & Diuinitatem.

Hic tamen aduerte Primò, Hanc concomitantiam non eſſe talem, vt per diuinam potentia hæc ſeorſim poni nequeant: quamuis enim partes Domini numquam amplius ſint ſeparandæ in cælo, & in formā naturali; poſſet tamen Deus ſub ſpecie panis ſeorſim ponere Corpus, ſine Sanguine, & Animā; & ſub ſpecie vini ſeorſim Sanguinē, ſine Corpore, & Animā; atque etiam ſine vnione hypſtaticā: Ratio eſt, Quia etſi vnum ex ijs replicetur; non eſt neceſſe replicari alterum, ſine quo illud poteſt exiſtere. Sicut, etſi Chriſtus in cælo habeat extensionem ſecundum locum, tamen in Sacramento non habet.

3
Poteſt
Deus in
Sacramento
ponere
ſeorſim
Corpus
ſine San-
guine, &c.

Aduerte Secundò, Ea que directe, & quæ concomitanter ponuntur in Euchariftia, non eadem ſimplici actione poni: eum enim ſint res diſtinctæ, neceſſe etiam eſt diſtinctis actionibus, que intrinſecè ad illas terminentur, replicari. Alia igitur eſt actio, quæ Corpus ibi ponitur; alia, quæ Sanguis; alia, quæ Anima; alia, quæ Vnio hypſtatica: etſi hæc omnes quodammodo vnā actionē componāt.

Fa que di-
recte, &
que conco-
mitanter
ſunt in Eu-
chariſtia,
ponuntur
alia & alia
actione.

Dices, Quomodo ergo dicuntur Sanguis, & Anima eſſe ſub ſpecie panis per concomitantiam, eum ex naturā actionis, quæ ibi ponitur Corpus, non neceſſariò comitentur? Reſpondeo, Ex ordinatione diuinā: quia ſtatuit Deus, vt nullo vnquam in loco poſt reſurrectionem Corpus à Sanguine, vel Anima, vel Diuinitate ſeparetur; ſed hæc ſemper & vbique ſint coniuncta: id enim tum naturis rerū, tum dignitati Corporis Chriſti erat conſentaneum, quod poſtulat, vt vbique ſit viuum, viuificum, & perfectum. Viuum, per Animam: Viuificum, per Diuinitatem vnitam: Perfectum, omnibus ſuis partibus & ornamentis. Vnde vbicunque ponitur Chriſti Corpus, ibi etiam ponitur ſimul per admirabilem illam actionem Anima, Sanguis, & Vnio hypſtatica; imò etiam ſpiritus vitales, & animales, & alia intra Chriſti Corpus in cælo contenta, quæ ad eius perfectionem & operationes ſunt neceſſaria.

Obiectio.
Solutio.

DVBIVM I.

Quid præciſè includit Corpus, quatenus eſt hic ex vi verborum?

Suppono, Non includere ſolam materiam, vt quidam dixerunt: quia materia non eſt corpus humanum, aut humana caro. Atqui corpus hic accipitur pro corpore humano, & carneo. Neque etiam ſolam materiam cum forma corporeitatis: tum quia talis forma, quæ præciſè dicitur eſſe corporeum, non eſt: tum quia, etſi eſſet, non ſufficeret ad corpus humanum. Neque etiam includit animam, quatenus dar eſſe corporeum: quia Concilium Trident. ſeſſ. 13. cap. 3. expreſſè docet, *Animam ibi eſſe, non ex vi verborum, ſed ſolum per concomitantiam.*

4
Corpus hic
nec eſt ſola
materia,
nec ſola
materia
cum forma
Corporei-
tatis.

Kkk iij

His poſi-

Opinio docet Corpus hic includere formam substantialem, quatenus dat esse humani corporis.

Referatur.

Verba Sacramentorum id efficiunt sola, quod significant.

Verior sententia est, corpus solum includere formas partiales heterogeneas.

Caro, ossa &c. differunt formis substantiis imperfectis.

His positis: Sunt duae praecipuae sententiae: Prior est, Corpus ibi non includere animam, sed formam substantialem, quatenus dat esse humani corporis: hanc autem formam praescindere secundum se ab anima humana, & formam cadaueris: tamen in re esse alterutram. Ita plerique Thomista.

Sed contra; Forma substantialis sic abstracte considerata, non est producibilis; nam omnis productio necessario terminatur per se primo ad aliquod individuum certae speciei: sed forma substantialis sic praecise considerata, non est certae speciei, nec individua: ergo non est producibilis: ergo non est hic ita praecise ex vi verborum.

Respondent; Aliud est esse in Eucharistia ex vi verborum; aliud esse ibi ex efficacia verborum: nam esse ibi ex vi verborum, nihil est aliud, quam esse ibi quia veritas verborum id praecise postulat: Esse autem ibi ex efficacia verborum, est, esse per actionem realem verborum. Unde dicunt ex vi verborum esse ibi animam, vel formam cadaueris, non secundum rationem specificam; sed praecise ut constituit corpus humanum; tamen ex efficacia verborum, esse ibi totam animam secundum omnes suos gradus; vel totam formam cadaueris.

Sed contra Primo, Quia verba id solum efficiunt, quod significant; nam tota ratio efficiendi est ipsa significatio: ergo, si anima ut anima, non est ibi ex vi significationis verborum, neque etiam erit ex efficacia verborum; quia efficacia non potest se extendere ultra significationem; alioqui etiam vnio hypostatica esset hic ex vi verborum. Secundo, Quia non est aliquis gradus genericus communis animae & formae cadaueris, quo constituitur corpus humanum; nam corpus humanum viuum & mortuum aequiuoce dicitur; nec in aliquo genere propinquo conueniunt. Tertio, Quia hinc sequetur nomen corporis aequiuoce accipi in forma consecrationis: nam non accipitur pro corpore viuo vel mortuo determinate; sed indifferenter, ut extendit se ad utrumque. Unde vltimus sequitur, non idem corpus per consecrationem esse modo in Eucharistia, quod olim fuisse in triduo mortis, si Apostoli tunc consecrassent. Et, non esse idem, quod olim iacuit in sepulchro. Quod est contra Ambrosium lib. de his qui Mysterijs initiantur cap. 9. Denique sequitur, transubstantiationem, quae nunc fit, esse diuersae speciei ab ea, quae facta fuisse in triduo mortis.

Altera igitur sententia, quae verissima videtur, est: Corpus solum includere formas partiales partium heterogenearum; ut formam ossis, carnis, nerui, cartilaginis, cerebri, iecoris, cordis; & reliquarum. Probatur, Nam certum est Corpus Christi, ut est in Sacramento ex vi verborum, constare carne, osse, neruo, &c. Ioannis 6. praecisus hisce à ratione viui & mortui. Atqui caro, os, cerebrum; &c. non videntur solis accidentibus differre, sed etiam formis quibusdam substantialibus, imperfectis tamen, & preparatorijs ad formam sublimiorem, scilicet animam; ut docent omnes Medici, quibus hac in re est maxime credendum. Nam corpus humanum non solum animae est receptaculum, sed etiam instrumentum: ergo has formas includet. Quae sententia longè dignior est Corpore Christi, quam altera, quae formam cadaueris introducit; quam etiam dicit hypostaticè vnitam in triduo mortis; & futuram fuisse in Sacramento,

si quis Apostolorum in triduo mortis celebrasset. Simili modo sanguis formam suam habet, qui hic est ex vi verborum.

Petes, Vtrum Sanguis hic sit per modum continui, an discreti?

Respondeo, Nunc Sanguinem, tam sub specie panis, quam sub specie vini, esse diuisum secundum distinctionem venarum & arteriarum, quibus in Corpore Domini continetur. Ratio est, Quia non est extra naturalia sua vasa. Quod si in triduo mortis facta fuisset consecratio, quando Sanguis varijs locis sparsus erat, credibile omnino est, illum Sanguinem futurum fuisse per modum continui; quia fuisset extra naturalia sua vasa, quibus separatur. Locorum autem externorum distinctio non necessario debuisset seruari; quia loca ipsa non erant ponenda in Eucharistia. Simile fuisset in particulis Corporis, si ante Incarnationem hoc mysterium fuisset institutum. Etsi enim particulae illae infinitis locis extra Sacramento dispersae fuissent, tamen eadem particulae in Sacramento fuissent continuae & vnitae.

DVBIVM II.

Vnum Verbum diuinum sit in Eucharistia per concomitantiam, an ex vi verborum?

Respondeo; Per concomitantiam. Colligitur ex Concilio Trident. sess. 13. cap. 3. vbi insinuat solum Corpus esse sub specie panis; & solum Sanguinem esse sub specie vini ex vi verborum; cetera vi connexionis cum his. Diuinitas, inquit, ibi est propter admirabilem eius cum corpore, & anima hypostaticam vnionem; vbi per diuinitatem intelligit ipsum Verbum diuinum, quod per se primo vnitur corpori & animae. Quod si diuinitas est ibi solum ob vnionem cum corpore, & anima; ergo non ex vi verborum, sed ob connexionem, quam habet cum eo, quod ibi est ex vi verborum: ergo concomitanter.

Dices, Verbum diuinum ait, Hoc est Corpus meum: ergo significat expressè hoc Corpus esse vnitum hypostaticè Verbo: ergo Verbum est ibi ex vi verborum consecrationis.

Respondeo; Si ita expressè dixisset: Hoc est Corpus meum, hypostaticè vnitum; vel Hoc est Corpus Filij Dei; non esset dubitandum, quin diuinitas hic esset ex vi verborum; nam proprietates verborum postularer, ut Corpus, quatenus est in Eucharistia, sit vnitum diuinitati. At non ita dixit, sed solum: Hoc est Corpus meum; per quod tantummodò significatur identitas Corporis, quod est in Eucharistia, cum eo quod in forma sua naturali est vnitum Verbo; non autem quod illam vnionem etiam habeat in Eucharistia: nam etsi poneremus in Eucharistia non esse vnitum Verbo; tamen verum erit dicere: Hoc est Corpus meum.

Hinc colligitur etiam Patrem & Spiritum sanctum esse in hoc Sacramento concomitanter; sed concomitantiam mediata; quia ex vi connexionis cum diuinitate Verbi, & ipso Verbo. Sicut enim Verbum diuinum est ibi peculiari modo ex vi connexionis cum Corpore Christi, quae est concomitantia immediata; ita Pater & Spiritus sanctus sunt ibi peculiari modo ex connexionem cum Verbo in diuinitate; quae est concomitantia mediata. Omnia tamen haec ibi verissime sunt, & perfectissime.

ARTI-

An Sanguis in Sacramento sit per modum continui, an discreti.

Affirmatur.

Virgetur ex verbis Conc. Tridentini.

Obiectio.

Solutio.

Pater & Spiritus etiam concomitantur in hoc Sacramento.